

Prowadzenie skutecznej polityki finansowej to duża umiejętność. O to jak należycie gospodarować środkami publicznymi Dziennik Warto Wiedzieć zapytał Józefa Swaczną, przewodniczącą Komisji Rewizyjnej Związku Powiatów Polskich, starostę strzeleckiego.

Józef Swaczyna: Zasady gospodarowania środkami publicznymi są zdefiniowane są w rozdziale 5 ustawy o finansach publicznych. W odniesieniu do realizacji wydatków publicznych stanowią, iż powinny być one dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem m.in. optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Podstawowe zasady prowadzenie gospodarki finansów publicznych to legalność, celowość, rzetelność i gospodarność.

Kierownik jednostki sektora finansów publicznych winien każdego dnia mieć na uwadze fakt, że jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej jednostki. Kluczem do sukcesu w prowadzeniu gospodarki finansowej jest: eliminowanie wydatków generujących w przyszłości powstawanie kosztów stałych, prowadzenie (nieustanne) analizy kosztów przedsięwzięć w dłuższym okresie, optymalizacja stanu mienia, jego wielkość musi być dostosowana do faktycznych potrzeb wynikających z realizowanych zadań, a także diagnozowanie potrzeb i analiza kosztów przed decyzją o realizacji danego zadania.

Bardzo ważna jest także konsekwencja w działaniu i współpraca w realizacji zadań publicznych na każdym szczeblu oraz w każdej decyzji stosowanie zasady, że myślenie obowiązuje przed jej podjęciem a nie po.

Dziennik Warto Wiedzieć: Czy należy zmienić zasady obliczania dopuszczalnego zadłużania jednostek samorządu terytorialnego? Jeśli tak, to w jaki sposób?

JS: Kreowanie polityki inwestycyjnej i zadłużeniowej pod kątem wskaźnika z art. 243 ustawy o finansach publicznych tak, aby spełnić ustawowe relacje jest możliwe (co wynika z konstrukcji indywidualnego dla każdej jst wskaźnika spłaty zadłużenia) w jednostkach samorządu terytorialnego, które mają wysoką realnie nadwyżkę operacyjną (wysokie wpływy ze sprzedaży majątku, a ich zadłużenie jest stosunkowo niskie). Moja propozycja zmian to wyłączenie z obliczenia wskaźnika wydatków bieżących związanych z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych w części „przewyższającej” otrzymane na ten cel dochody (np. dotacji celowych z budżetu państwa) oraz wyłączenie z obliczenia wskaźnika dochodów ze sprzedaży mienia.

DWW: Czy uważa Pan, że należy wprowadzić możliwość ogłoszenia upadłości przez jednostkę samorządu terytorialnego (bankructwo jst) jako jeden z elementów ochrony jej samodzielności finansowej?

JS: Według obowiązujących aktualnie przepisów prawa upadłości nie mogą ogłosić m.in. Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego. Bankructwo jst nie powinno mieć miejsca, w aspekcie ustawowego obowiązku prawidłowego prowadzenia gospodarki finansowej i prawidłowej działalności nadzorczej i kontrolnej przez regionalne izby obrachunkowe. Większa odpowiedzialność winna „spoczywać” na biorących „nierozważnie” kredyty czy pożyczki niż na udzielających ich „nierozważnie” instytucjach.

DWW: Jak Pan myśli, czy wprowadzenie zasady, że jst mają zakaz zaciągania zobowiązań

finansowych w instytucjach parabankowych ma sens?

JS: Bezwzględnie tak. Uważam, że optymalnym kierunkiem jest wprowadzenie zakazu prowadzenia działalności parabankowej.

Parabank to instytucja, w której klient znajduje produkty finansowe, niemal identyczne jak oferowane w tradycyjnym banku. Parabank nie podlega regulacjom Komisji Nadzoru Finansowego, a co najważniejsze środkiem finansowym klientów nie przysługuje żadna ochrona.

DWW: A czy można ograniczyć wykup wierzytelności jst przez instytucje parabankowe? Jeśli tak, to w jaki sposób?

JS: W ten sam sposób, jak w przypadku zaciągania zobowiązań finansowych w instytucjach parabankowych, czyli poprzez likwidację przyczyny. Jst nie powinny w żadnym zakresie „współpracować” z parabankami i tak jak w przypadku pytania poprzedniego zakaz działalności parabankowej to optymalny kierunek.

DWW: W jaki sposób należy zreformować system redystrybucji dochodów między jst, czy coś takiego jak renta lokalizacyjna powinna być w tych przeliczeniach uwzględniona?

JS: Uważam, że nie jest sprawiedliwe, ani „karanie” najbogatszych za sukces gospodarczy. Nie jest też sprawiedliwe, aby ze względu na swoją lokalizację uzyskiwać dochody ponadprzeciętne (choć zupełnie inaczej interpretują ten fakt samorządy posiadające te możliwości). System wyrównywania dochodów jednostek samorządu terytorialnego w wyniku redystrybucji środków między tymi jednostkami winien dążyć do ujednoczenia kryteriów identyfikacji samorządów najbogatszych i najbiedniejszych, z uwzględnieniem potencjału dochodowego i zróżnicowanych potrzeb wydatkowych. To bardzo trudny problem. Jeżeli samorząd uzyskuje „korzyści” ze swojej rzetelnej pracy winny one być w pełni przez niego skonsumowane, ale jeżeli wynika to z przyczyn niezależnych, tym ponadprzeciętnym dochodem samorządy winny podzielić się w rozsądnym, wyważonym rozmiarze z innymi jst nie posiadającymi z obiektywnych przyczyn tych możliwości.

Bardzo ważna jest realizacja koncepcji zrównoważonego rozwoju samorządu terytorialnego – rozwój w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym.

DWW: A czy PIT komunalny jest rozwiązaniem na podwyższenie dochodów własnych powiatów?

JS: Podstawową zaletą takiego rozwiązania jest większa niezależność finansowa jst od państwa. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wpływ z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych jest dochodem własnym jst, ale w praktyce samorządy nie mają żadnego wpływu na wielkość dochodów z tego podatku, w sprawozdaniu podatkowym podatnicy widzieliby ile „ich” podatku trafia do gmin, powiatów, województw, a ile do budżetu państwa.

Jednak hasło głoszone przez „pomysłodawców” PIT komunalnego o wzroście zaangażowania się społeczności w sprawy lokalne, „gdy podatnik zobaczy, ile łoży na powiat będzie miał większą motywację do angażowania się w sprawy lokalne” wydaje się być przecenione.

W PIT państwo udzielając ulg bezpośrednio obniża dochody JST, np. wprowadzając ulgi w postaci likwidacji trzeciej stawki i ulgi na dzieci spowodowało znaczące zmniejszenie dochodów z PIT w

Decyzje finansowe powinny być przemyślane - wywiad z Józefem Swaczyną

Kategoria: Wywiady

Opublikowano: niedziela, 27, wrzesień 2015 00:00

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odłony: 1997

samorządach. Państwo „zrekompensowało” sobie stratę podnosząc VAT i akcyzę, a samorządom straty nikt nie zrekompensował.

W przypadku powiatu strzeleckiego ubytek w dochodach z tego tytułu w latach 2009 – 2010 wyniósł nominalnie w granicach 2 mln zł, to bardzo dużo przy dochodach bieżących ogółem w granicach 65 mln zł.

DWW: Uprzejmie dziękuję za rozmowę.

JS: Dziękuję.